

Arslas

Tinginiai, ar apsilaidėliai? Rugiapiūtė visiems. Dėl Dunojaus ir Dardanelių. Mūsų valdžios klaida. "Kas buvo niekas, dabar viskas."

Rašo A. BIMBA

Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina \$6.50 Metams
Užsieniuose \$8.00
Brooklyne \$7.00
Kopija 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ-LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States.
427 Lorimer Street,
Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 221 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Trečiadienis, Spalio (October) 2, 1946 ★ ★ ★ Metai XXXVI. Dienraščio XXVIII.

12 NACIŲ BUS PAKARTA, 7 ĮKALINTI, 3 IŠTEISINTI

Turkija Kreipiasi į Jungt. Valstijas Prieš Sovietus

Washington. — Turkija atsikreipė į Ameriką ir Angliją; prašo patarimo, kaip turkai turi atsilyti į Sovietų reikalavimą dėl Dardanelių sąsiaurio.

Sovietai reikalavo, kad Turkija drauge su Sovietų Sąjunga saugotų ir gintų Dardanelių sąsiaurį, kuriuo Juodoji Jūra jungiasi su Viduržemio Jūra.

Pranešama, kad Amerika patarė Turkijai stipriai laikytis prieš Sovietų reikalavimą.

Kainų Administracija Pabrangino dar Visą Eilę Reikmenų

Washington. — Kainų Administracija tiek pabrangino riebalius ir valgomuosius aliejus, kad vien šie valgiai lėšuos amerikiečiams 60 milijonų dolerių daugiau per metus, negu iki šiol.

Kainų Administracija kartu pakėlė 20 nuosimėjų kainas bovelinėm drapanom, staltiesėm, paklodėm ir kitiems tokiems audeklams. Be to, Kainų Administracija nuėmė kainų "lubas" avižienai, kenuotiems kukurūzams, kenuotiems vaisiam, šaldytiem salmonam, romo gėrimams ir kt.

KETURI DIDIEJI SPREŠ DUNOJAUS KLAUSIMĄ

Paryžius. — Taikos konferencijos ekonominė komisija Balkanams priėmė 8 balsais prieš 5 amerikono Vandenberg'o pasiūlymą, jog Dunojaus upė turi būti laisva visų šalių prekybai. Bet kad pasilymas negavo dviejų trečdalių balsų, tai klausimą turės spręsti Keturi Didžiųjų užsienio ministrai.

Larissa, Graikija. — Karinis Graikijos teismas nusmerkė nužudyt penkis kareivius ir visam amžiui įkaltinti 14 kitų kareivių. Jie baudžiami, kaip sukilėliai.

Atsimenu, prieš karą baisios žinios atėdavo iš Vengrijos. Fašizmas ten siautė ir draskėsi. Darbininkų vadas Rakosi buvo laikomas už grotų. Visi tarptautiniai protestai nepajudino diktatoriaus Horty.

Dabar skaitome pranešimą iš Budapesto, kad ten pereitą sekmadienį įvyko darbininkų masinis susirinkimas. Dalyvavo du šimtai tūkstančių žmonių. Jiems kalbėjo tas pats Rakosi.

Laikai pasikeitė. Kai kam tas baisiai nepatinka. Kai kas naujosios demokratijos Europoje labai bijosi. Bet jau taip yra: "Kas buvo niekas, dabar viskas."

Vengrijoj Rakosi, Bulgarijoj Dimitrov, Lenkijoj taip

Talkininkai Nusmerkė Pakart Goeringą, Keitelį, von Ribbentropą ir 9 Kitus

Galingos Amerikinės Bazės Pacifiko Vandenyne

Washington. — Amerikos laivyno vadai pasitarime su prez. Trumanu nusprendė įrengti galingą karinio laivyno bazę Guam saloje ir aptvirtinti Kwajalein, Eniwetok ir kitas salas Pacifiko Vandenyne.

Irakas Protestuoja Prieš Anglų Armiją

London. — Anglija pastutiniu laiku sugabeno laivais 80,000 savo kariuomenės į Iraką, kaip praneša Maskvos radijas. Irako valdininkai dėl to protestuoja. Jie sako, jog Anglija laužo Irako nepriklausomybę.

IRAKAS RUBEŽIUOJASI SU IRANU. ANGLŲ KARIUOMENĖS TEN SUBURTA PRIE IRAKO-IRANO SIENOS IR, ANOT MASKVOS RADIO, GRŪMOJA PATIES IRANO NEPRIKLAUSOMYBĖI.

KU KLUX KLANAS BENDRADARBIAVO SU NACIŲ BUNDU

Washington, spal. 1. — Jungtinių Valstijų teisingumo departamentas atrado, jog Amerikos Ku Klux Klanas nuo 1937 iki 1941 metų planingai ir glaudžiai darbuosi išvien su hitlerinų Vokiečių Amerikiečių Bundu (sąryšiu). Teisingumo departamento pareiškimas sako, Bundo ir Ku Klux Klanas stengėsi suskaldyti Amerikos gyventojus į vienas kitai priešingas tautines-rasines ir religines grupes.

NEPAPRASTAI ILGAS SKRIDIMAS

Washington. — Amerikos laivyno bombanėšis Truculent Turtle, pakilęs iš Australijos, be sustojimo atlėkė daugiau kaip 9,000 mylių. Paskutinėmis žiniomis, jis jau artinasi prie Columbus, Ohio valstijos.

Hess ir 6 Kiti Bus Įkalinti; Von Papan, Schacht ir Hans Fritsche Tapo Išteisinti

Nurnberg, Vokietija, spalio 1. — Tarptautinis talkininkų karinis teismas antradienį nusmerkė pakart Hermanną Goeringą ir 11 kitų aukštųjų nacių vadų, kaip karinius kriminalistus. Trys tapo nuteisti kalėti iki gyvos galvos; keturi bus įkalinti 10 iki 20 metų. O von Papan ir kiti du visai išteisinti, nors Sovietų atstovai reikalavo ir juos bausti.

Teismo sprendimus skiriami įvykdyti šio mėnesio 16 d. Bet dabar duodama 4 dienų laiko nusmerktiesiems ir nuteistiesiems apeliuoti į karinę talkininkų tarybą Berlyne.

NUSMERKTI PAKART

Sekamieji nusikaltėliai nusmerkti pakart: Hermann Goering, nacių oro jėgų ministras. Joachim von Ribbentrop, Hitlerio užsienio reikalų ministras.

Feldmaršalas Wilhelm von Keitel, aukščiosios vokiečių komandos galva.

Ernst Kaltenbrunner, slaptosios nacių policijos vadovas.

Alfred Rosenberg, Hitlerio ministras Lietuvai ir kitiem "Ostlando" kraštams, nacizmo "filosofas."

Hans Frank, žmogžudis-kas vokiečių gubernatorius Lenkijai.

Wilhelm Frick, vadina-

mas Bohemijos ir Moravijos (Čechoslovakijos) "globėjas."

Julius Streicher, žymiausias žydų ėdikas.

Fritz Sauckel, verstiniųjų darbų direktorius.

Gen. Alfred Jodl, vokiečių armijos štabo galva.

Arthur Seyss - Inquart, nacių kancleris (premjeras) Austrijai.

Martin Bormann, Hitlerio padėjėjas, už akių nusmerkamas pakarti, nes jis dar nesuimtas.

NUTEISTI KALĖT

Buvęs Hitlerio ipėdinis Rudolf Hess, Walther Funk ir admirolas Eric Raeder nuteisti iki gyvos galvos kalėti.

Admir. Karl Doenitz nuteistas kalėjiman 10 metų; nacių jaunimo vadas Baldur von Schirach — 20 metų; Konstantin von Neurath 15 metų ir Albert Speer 20 m.

Išteisinti tapo buvęs nacių bankų galva Hjalmar Schacht, sukeltas Hitlerio diplomatas Franz von Papan ir propagandos ministro padėjėjas Hans Fritsche.

Sovietai reikalavo ir Hessą pakarti.

Menama, kad von Papan galės dar būti Austrijoj teisiamas; o Schachtą ir Fritsche gal teisią patys vokiečių teismai.

Bostone Surasta Milionai Svarų Mėsos, Kuri Laikoma Didesniam Pabrangimui

Washington. — Amerikos žemdirbystės sekretorius Andersonas sakė, gal valdžia turės paimti laikomos bergždžiai mėsinis gyvulius. Sykiu Andersonas nukalbėjo, kad bendrai esą "per mažai mėsinių" galvijų. Bet jis pareiškė, kad nebūsią leista aukštyn kelti mėsos kainas.

Boston, Mass. — Gubernatoriui M. J. Tobinui įsakius peržiūrėt privačius mėsos sandėlius, valstijiniai inspektoriai tik viename sandėlyje surado 4 milijonus svarų mėsos, kuri buvo tyčia sulaukyta nuo rinkos.

Nebūsią Jautienos dar per 4 ar 5 Mėnesius

Sioux City, Iowa. — Didieji mėsinų gyvulių augintojai ir jų verslininkai šioje srityje tvirtino, kad dar kokius 4 ar 5 mėnesius nebūsią jautienos; jie sakė, jog taipgi trūksią ir kiaulienos.

Arkivysk. Stepinac Laimino Fašistus

Zagreb, Jugoslavija. — Čia teisiamas katalikų arkivyskupas Aloizas Stepinac už bendradarbiavimą su kroatų ustašiais - fašistais ir naciais prieš patrijotus - partizanus, kovojusius už tautos laisvę. Teisme parodyta fotografijos, kur Stepinac laimina ustašius Stepinac atsakė: "Šventoji mano pareiga yra prašyti Dievą pagalbos ir priešams. Aš laiminu visus, kurie prašo."

MAINIERIŲ UNIJA SUKAMA Į REPUBLIKONŲ PUSĖ

Atlantic City, spal. 1. — Prasidėjo Jungtinės Mainierių Unijos suvažiavimas su apie 2,800 delegatų. Unijos pirmininkas John L. Lewis nedalyvauja. Jis gydos Washingtono po apendiko operacijos. Kiti unijos vadai stengiasi paveikti mainierius, kad ateinančiuose rinkimuose remtų republikonus. Tie vadai, kaip ir Lewis, reikalauja visai panaikinti kainų kontrolę ir kietai veikt prieš Sovietų Sąjungą.

Savininkai laukė didesnės mėsos pabrangimo.

New Yorko miesto majoras O'Dwyer įsakė inspektoriams ir policijai patikrint, kiek mėsos laikoma vetinėse skerdyklose ir sandėliuose. Majoras tvirtino, kad didieji mėsos bizniai yra susimokinę dar jos nepardavinėti.

Jungtinės Valstijos Pareiškė Protestą Prieš Jugoslaviją

Washington. — Jugoslavija protestavo, kad amerikoniškai Trieste suėmė septynis jugoslavų karius, žiauriai su jais elgėsi, niekino ir keikė. Amerikos valstybės departamentas iš savo pusės užprotestavo, kad jugoslavų kariai ginkluoti vaikščiojo Trieste ir kad Jugoslavijoj esanti vedama propaganda prieš Ameriką. Valstybės departamentas užginčija, kad jankiai vedė fašistinę propagandą prieš jugoslavus.

Prasidėjo Naujas CIO ir Darbo Federacijos Laivininkų Streikas

Washington, spal. 1. — Jau pradėjo streikuoti ir pikietuoti CIO mašinistai ir Darbo Federacijos laivų vairuotojai ir jų padėjėjai. Laivų kompanijos atmeta jų unijų reikalavimus pridėt 35 nuosimėms algos. Mašinistam ir vairuotojam nieko nebuvo pridėta per paskutinius jūrininkų streikus.

Darbo departamento valdininkai tarpininkauja derybom tarp tų mechanikų ir kompanijų, bet be paskemių. — Pranešama, kad kiti jūrininkai pasižada nelaužyt pikieto eilių.

ESA SUMOBILIZUOTA MILIONAS TURKŲ

Istanbul, Turkija. — Pranešama, kad Turkija sumobilizavo milioną kariuomenės prieš Rusiją. Turku spauda pasakoja, kad rusai statą tvirtoves arti Turkijos rubežius. Turku laikraštis Tasvir rašo, būk Sovietai iškraustę visus savo žmones iš trijų mylių pločio ruožto palei Turkijos sieną.

Paryžius. — Neprieinama sutarties dėl Trieste.

Pittsburgh, Pa. — Tebestreikuoja 3,500 elektrininkų.

ORAS. — Būsią šalta.

BYLA PRIEŠ KOMUNISTŲ KANDIDATUS PERKELTA IŠ TROY Į ALBANY, N. Y.

Albany, N. Y. — New Yorko valstijos apeliacijų teismas keturiams balsais prieš vieną perkėlė bylą prieš komunistų kandidatą iš Troy miesto į valstijos sostinę Albany. Perkėlimo išreikalavė komunistų advokatai.

Apeliacijų teismas atrado, jog aukščiausio valstijos teismo teisėjas William H. Murray sulaužė taisyklę, kada jis Troy'oj priėmė skundą prieš komunistų kandidatą. Nes byla prieš juos turėjo būti nagrinėjama tik Albany.

Demokratų Pasimėjimas Išmest Komunistų Kandidatus Gali Dikčiai Pakenkt Patiem Demokratam Rinkimuose

Dešiniųjų demokratų masina reikalauja išbraukt komunistų kandidatus. Skundėjai pasakoja, kad komunistai neteisingai gavę kai kurių piliečių paramą savo kandidatams; girdi, klaidingai buvę piliečiams aiškinamą jų pasirašymo reikšmę. Taigi demokratų politikieriai įbaugino tūlus pasirašiusius, kad teisme jie lūdytų, būk nežinoti ką darą.

Demokratų Pasimėjimas Išmest Komunistų Kandidatus Gali Dikčiai Pakenkt Patiem Demokratam Rinkimuose

Komunistų priešai, apeldami teismines taisykles, kreipėsi į teisėją Murray Troy'os mieste todėl, kad tas teisėjas jau kartą pirmiau, 1940 metais, atmetė Komunistų Partijos kandidatų.

Demokratų Galį Prakišt bent 100,000 Balsų

Bylos perkėlimas į Albany panaikina dviejų dienų liudijimus Troy'os teisme. Bet bylos pernešimas į Albany nedaug tereiškia. Juk Albany teismui pirmininkaus tas pats Murray nuo spalio 7 d., kaip kad iš anksto jam paskirta. O byla prieš komunistų kandidatą kaip tik tą dieną ir prasideda.

Demokratų Galį Prakišt bent 100,000 Balsų

Komunistų advokatai reikalavo visai pašalint Murray iš tos bylos.

John Mooney, Gannett Žinių Agentūros galva, rašo: "Demokratai jau rūpinasi, ar jie nepadarė klaidos," pasimodami išbraukt komunistų kandidatus. Dėl to pasimėjimo demokratai galį nustot bent 100,000 balsų rinkimuose, sako Mooney. Ne tik komunistai, bet ir daugelis jų pritarėjų, pasipiktinę tokiais demokratų manevrais, galį visai neit balsuoti. O jie buvo nusiteikę rinkimuose remti demokratą, tiktai apart dviejų komunistinių kandidatų, Thomsono ir Daviso.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER ST., BROOKLYN 6, NEW YORK
Tel. STagg 2-8878President ..... Jos. Welas
Secretary Treasurer ..... D. M. Sholl
Editor ..... Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:	
United States, per year	\$6.50
United States, six months	\$3.50
Brooklyn, N. Y., per year	\$7.00
Brooklyn, N. Y., six months	\$3.75
Canada and Brazil, per year	\$7.00
Canada and Brazil, six months	\$3.75
Foreign countries, per year	\$8.00
Foreign countries, six months	\$4.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Graikijos Karalius ir Gėlių Bijosi

Britų imperialistų armijos globoj ir Wall stryto imperialistų padrasinti, Graikijos fašistai paskelbė, kad būk "liaudis nubalsavo už monarchiją." Tuojau iš Londono jau trečiu kartu jo gyvenime Graikijos karalius Jurgis I-rasis buvo atvežtas į Graikiją.

Bet jis ir jo sėbrai žino, kad Graikijos liaudis yra nusistaciūs prieš monarchiją, fašistus ir užsienio imperialistų viešpatavimą. Todėl tose gatvėse, kuriomis vyko karalius, buvo padarytos kratos visuose namuose, uždrausta žmonėms prieiti prie langų, uždrausta bent kam arčiau prieiti prie karaliaus per 350 pėdų ir uždrausta gėles mesti, nes monarchisti bijosi, kad su gėlėmis nebūtų numesta ir bomba. Taip "mielai" graikai sutinka anglų agentą karalių!

Graikijoje eina naminis karas. Liaudis kovoja prieš fašistus. Jau virš dveji metai, kai šalis išlaisvinta iš vokiečių hitlerininkų jungo, bet ji negali atsigausti.

Karalius pavedė monarchistui Kon. Tsaldaris sudaryti vyriausybę. Tas kvietė buvusį premjerą į valdžią T. Sophoulį, kiek laisviau nusistaciūsį žmogų, bet Sophoulis atsiskakė jėti į fašistų valdžią.

Net Paryžiuje Graikijos taikos delegatai korespondentui Mr. M. L. Hoffmanui pasakė: "Mes norime laivų ir maisto, o britai prisuntė mums karalių." Kas liečia Jungtinių Valstijų Mr. Byrnes'o politiką, tai ta pati delegacija pareiškė nepasitenkinimą ir pridėjo "Amerikos karo laivų vizitai į Graikiją neišriaš šalies problemas."

Taip Graikijoje dalykai yra. Nepaisant, kiek Britanijos imperialistai remis fašistus ir monarchistus, kiek Wall stryto imperialistai padės tame britams ir fašistų terorą vadins "demokratija," Graikijoje ramumo nebus. Liaudis, kuri kovojo prieš Hitlerį, kovos ir prieš fašistus tol, kol ji pasieks laisvę.

Karinė Intervencija į Chiniją

Nepaisant, kiek Mr. Byrnes'o politikos teisingojo ir Wall stryto nekaltumo, kad "Jungtinės Valstijos nesikiša į Chinijos vidaus reikalus," faktų paslėpti negalės.

Amerikos armija ten buvo pasiūsta nuginklavimui Japonijos armijos ir jos iš ten iškraustymui. Tai jau senai atlikta ir dabar Jungtinių Valstijų lakūnai, marinai ir laivynas dalyvauja kare prieš Chinijos demokratiją.

Henry R. Lieberman, New York Times korespondentas, rašo iš Nankingo, kad Amerikos armija, laivynas ir orlaivynas pilnai dalyvauja naminiame kare generolo Chiang Kai-sheko pusėj prieš Chinijos liaudį, nors kongreso nėra tas karas Chinijos liaudžiai paskelbtas.

Jungtinių Valstijų armijos ir laivyno vadai naudojami karo metu priimtu taip vadinamam Wartime Powers Act ir gali daryti be kongreso nutarimo ką tik nori. Jungtinių Valstijų karo laivynas pervedė generolui Chiang Kai-sheku 271 karo laivą vaduojantis tuo įstatymu; armija padarius su generolo Chiang Kai-sheko grupe sutartį ir jau apginklavus 1,000,000 reakininkų Amerikos ginklais. Neseniai vėl Chiang Kai-sheku perdavė už \$800,000,000 ginklų ir kitų armijos reikmenų.

Mr. Lieberman rašo, kad dabar Jungtinių Valstijų laivynas ir orlaivynas mažiau aktyviai dalyvauja pervedime generolo Chiang Kai-sheko armijos karui prieš demokratijos jėgas, nes jau užtekinai yra perdavę generolui Chiang Kai-sheku karo ir transporto laivų ir orlaivų, užtekinai yra išmokinę reakininkų atlikti tas pareigas. Jis rašo, kad kur tik eisi, ar į generolo Chiang Kai-sheko armijų štabus, orlaukius, karinius fabrikus, visur surasi Jungtinių Valstijų specialistus. Negana, kad Chinijoje tūkstančiai Amerikos karo specialistų lavina Chiang Kai-sheko jėgas karui prieš liaudį, bet net į Arizoną atvežtus chiangkaišekinčius mokina kaip skrajoti lėktuvais ir kariauti.

Chinijos liaudis daug kartų reikalavo, kad Amerika nustotų kištis į Chinijos vidaus reikalus, kad tik tada ten pasibaigtų naminis karas, bet Mr. Byrnes ir Wall stryto imperialistai tęsia intervencijos politiką.

Mr. Lieberman rašo, kad Chinijoje atvirai kalba, jog Wall stryto imperialistai nusprendė įsigalėti Chinijoje ne vien tos šalies žmonių išnaudojimui, bet ir pavertimui Chinijos į būsimą karo bazę prieš Tarybų Sąjungą. Tuo pačiu kartu generolas MacArthuras siekiasi į tokią pat karo bazę paversti Japoniją, o generolas Hodge—pietinė Koreją.

Po trijų savaičių svarstymo, Roy Thompson, George Mead ir Daniel Ball, sudarantieji Price Decontrol Board, paskelbė savo nuosprendį. Kadangi jie paliko grūdus, pieno produktus ir grūdinius pašarus nekontroliuojamais, jų nuosprendis išeina prieš vartotoją-pirkėją.

Kas ką rašo ir sako

KAUNAS VAKAR IR ŠIANDIEN

Š. m. rugpjūčio 1 d. sukako lygiai dveji metai nuo to, kai Kauno miestas buvo išvaduotas iš hitlerinų okupantų. Ta proga dienraštis Tarybų Lietuva (išeidinėjantis Kaune) parašė įvedamąjį; kuriame, be kitko, skaitome:

"Prieš dvejis metus, šalia išvadavimo džiaugsmo, kiekvienas kaunietis pajuto hitlerinų barbarų žiaurumus: tie niekiai suspėjo susprogdinti elektros stotį, vandentiekio stotį, geležinkelio tunelį, visus tiltus per Nemuną ir Nerį, stambiausius fabrikus bei įmones. O svarbiausia, daugelį tūkstančių Kauno gyventojų fašistinai budeliai, padedant lietuviškai vokiškiems nacionalistams, išždė ir išvežė darbuosius ir vokišką katorgą. Tą sunkios buvo dienos po vokiečių išvijimo iš Kauno. Nei vandens, nei elektros... Vietoje fabriku gūlėjo griuvėsių krūvos. Sugrižusių tarybinę valdžią bei visi darbo žmonės turėjo padėti nepaprastą pastangas, kad miesta įvestų bent kiek į normalines vėžes."

Taip buvo prieš dvejis metus. Kai tik vokiškieji plėšikai buvo iš kauno išvyti, tarybinės vyriausybės organai ir Kauno gyventojai, išlikę nuo vokiečių gyvi ir sveiki, griebėsi už darbo Kaunui atstatyti. Pasak Tarybų Lietuvos:

"Mūsų darbo žmonės, tarybiniai patriotai, garbingai atliko savo užsibrėžtus uždavinius. Praslinko dveji metai nuo mirusio Kauno, o kiek jau pasiekė miesto vaizdas! Čia jau atstatytos ir veikia 136 pramonės įmonės, veikia vandentiekis, elektros stotis, kursuoja autobusai, veikia kinai, teatrai, valgyklos, paroduotuvės, magazainai, kavinės... Socialistinio lenktyniavimo dėka į normalias vėžes įeina miesto pramonė — gamybinis pusmečio planas įvykdytas 100.4 procento. Pramonės įmonės gamina milijonines vertės gaminius."

"Ir tai tik pradžia fašistinių barbarų padarytų žiaurų užgydymo. Milžiniškas perspektyvas Kauno miestui atveria naujasis stalininis penkmetis, kurio uždavinys yra pasiekti ir viršyti prieškarinį lygį pagrindinėse miesto ūkio šakose, atstatyti bei pastatyti naujų fabrikų,

imonių, mokyklų ir įvairių pastatų, žymiai geriau patenkinti darbo žmonių kasdieninius kultūrinius ir buitinius poreikius.

"Suprantama, kad visam tam, kas pasiekta dviejų metų bėgyje, buvo reikalinga ne tik sumanumo ir energijos, bet taip pat ir pasišventimo. Tai nebūtų buvę galima pasiekti, jeigu tūkstančiai kaunietis nebūtų visuomenės reikalų stačė aukščiau už savo asmeninius interesus, jeigu jie nebūtų nuosirdžiai dirbę tarybinei santvarkai. Kad dauguma Kauno gyventojų myli savo tarybinę valdžią, myli tuos, kurie padėjo apvalyti Lietuvą nuo fašistinių barbarų, liūdija atlikti darbai ir entuziazmas, pradedant vykdyti naujojo penkmečio uždavinius."

Būtų klaida, tačiau, manyti, jog viskas jau pasiekta, būk šiais darbais kaunietis gali tik didžiulis ir daugiau nieko neveikti. Ne! Per dvejis metus atliktieji darbai Kaune yra tik gera pradžia. Tiek tarybinė vyriausybė, tiek Lietuvos Komunistų Partija, tiek visos Kauno organizacijos ir visi darbo žmonės dės didžiulius pastangų miestui atstatyti, jam gražinti, jam turinti, kad 1950 m., kai baigsis penkmečio planas, Kaunas būtų tikras Lietuvos miestams pažiba!

Taip ir bus!

160,000 APLIKACIJŲ DĖL AUSTRIJOS PILIETYBĖS

Zinių agentūra ONA skelbia iš Vienos, kad neseniai Austrijos vyriausybė įteikė 160,000 asmenų aplikacijas, prašant padaryti aplikantų autorius piliečiais.

Daugumas aplikantų yra moterys — ypačiai našlės nacių, kurie žuvo kare arba buvo suimti bausti ir sušaudyti kaip nenaudėliai.

Nemažas skaičius esą ir čekų • keletas šimtų žydų ir daugybė vokiečių.

Austrijos vyriausybė paskelbė, jog nenaturalizuos nei vieno asmens, kuris yra kada nors buvęs naciis, tačiau mums, iš toliau žiūrėnt, atrodo, jog tokis reikalavimas bus tik formalumo pravedimas. Nacių pagėgėlių Austrijoje yra tiek ir tiek ir to krašto vyriausybė juos glostinėja šilkinėmis pirštinais.

Naujoji Vilnia Tampa Lietuvos Respublikos Pramonės Centru

Automobilis greitai bėga vingiuotu plentu, ir kiekvienas posukis atidengia naujas panoramas. Tankus miškas, upelis, tankių rugių laukas. Abiejomis kelių pusėmis neuaksti kalneliai, kurių klonoose mirga dirbamų laukų keturkampiai, šilėliai, nedideli nameliai. Kelionė iš Vilniaus užtrunka viso 20 minučių.

Jau įvažiuojant į miestelį, į akis krenta lentos su skelbimais, kad "staklių statybos fabrike "Zalgiris," Naujoje Vilniuje, skubiai reikalingi visų rangų techniniai ir administracijos darbuotojai... Sąlygos... ir tt."

Fabrikas randasi miesto pakraštyje. Pusiaus sudegę korpusai maišosi su jau atstatytais ir naujais pastatais. Ant stogu, kieme — gyvas žmonių skruzdėlynas. Mus apsiaučia plaktukų tauškėjimas, mašinų ūžimas.

Staklių statybos fabriko plotas užima 10,000 kvadratinų metrų. 1941 metais šioje vietoje buvo statomas mechaninis fabrikas, bet karas ir okupacija sukliudė pabaigti statybos darbus. Atsitraukdami vokiečiai sunaikino viską, ką galėjo, ir ant grynos žemės liko tik pusiau sudegę korpusai.

Kiekvieną dieną vis mažiau pastebimi vokiečių vandalizmo pėdsakai. Ryškiai raudonomis plytomis spindni du atremontuoti dideli korpusai, trečiajam dengiamas stogas, o ketvirtajam jau padaryti atžymėjimai ir tuojau prasidės pamatų murijimas.

Dirba mechaninis, termininis ir liejimo cechai. Mechaniniame ceche pastatyta apie 20 metalo piauistymo ir gręžimo staklių, kuriomis kol kas apdirbamos mašinų, staklių dalys. Šių metų pabaigoje fabrikas išleis pirmąją eilę metalu piauistyti staklių.

Prie miško kombinato "Naujoji Vilnia" glaudžiai prieina geležinkelio šaka. Dideliame atstume nuo fabriko į begalinis stabelius sukrauti įvairaus didumo ir rūšių rąstai. Rąstai svaiginami k v e p i a . . . Ateina traukinys ir nuo platformų numeta naujus rąstus. Ka-

Rašo L. Sklerytė

da mūsų mašina privažiavo prie fabriko vartų, iš jų išvažiavo sunkvežimis iki viršaus prikrautas raudonojo medžio poliruotais baldais.

Daugiau kaip 15,000 m² užima miško kombinato pastatai. Po visą erdvę kiemą išmėtyti naujutėliai, ilgi mediniai pastatai — įvairūs cechai ir dirbtuvės. Šis miško kombinatas turi idomiausius cechus, iki šiam laikui dar nematytus Lietuvoje. Čia gaminami barakai ir kotedžai, kuriuos galima pilnai sustatyti vietoje ir kurie išsiuntinėjami į visus respublikos kampus ir net už jos ribų. Užėnuo į barakų cechą. Kiekvienas jo skyrius gamina kokį nors barako detalę: langų rėmas, durų staktas, štai prieangių laiptelius, turėlius ir tt.

Mes stengiamės taip pagaminti visas dalis, kad jas montuojant reikia išnaudoti minimumas vinių ir laiko, —paaiškina mums vyresnysis meisteris Valiulis.

Kiekvieną mėnesį čia pagaminama po 25 barakus ir per visą cecho veikimo laiką pagaminta daugiau kaip 300 barakų.

Prieiname prie užbaigto kotedžio. Vienaaukštis, žalias linksnutėlis namukas su aukštu prieangiu ir smailiu stogu. Jame keturi kambariai.

Miško kombinat. turi lentpiuvę, barakų bei stalių cechus ir baldų fabriką su reikalingais cechais.

Kadangi miško kombinato gaminių poreikalavimas buvo milžiniškas, ant greitųjų buvo pastatyti mediniai cechai. Dabar juos pradeda apvesti mūrinėmis sienomis ir kada naujiems mūriniams pastatams uždengs stogus, medinius išardys.

— Trūksta darbo rankų, — skundžiasi vyriausis inžinierius. — Užsakymai tiesiog pillasi mums ant galvų. Dviem pamainom dirbam ir vis maža.

Baldų - stalių ceche prie kiekvienos detalės dirba vienas žmogus. Štai apie didelį apvalų stalą triūsia vyresnysis darbininkas Tukišnis.

— Kodėl tu, tėvuk, senat-

vėje dirbi? Argi tų vaikų neturi, kad tau padėtų, argi tu pensijos negaumi?

Senukas užsigavo: — Ot, kada vokiečiai čia buvo, tada tai aš ant krosnies sėdėjau, ligonis buvau, senas, o vokiečiai išėjo — aš ir pasveikau ir pajauėjau, — kalba gudriai šypsodamasis. — Ir pats dirbu ir kitus mokau.

Jis parodo į penkiolikametį berniuką, stropiai drožinėjanti stalą.

— Štai, išmokysiu keletą jaunųjų ir tada ramus būsiu, kad mano darbas neprapuls. 12 metų būdamas išėjau duoną uždirbti į baldų dirbtuvę, o dabar jau 76-ti metai stukterėju.

Mes žpeiname visus baldų fabriko cechus. Džiovimo, obliavimo, baldų surinkimo, poliravimo.

Miško kombineate dirba daugiau kaip 300 darbininkų. Kartu su išleidžiama produkcija auga ir pati įmonė. Padedami pamatai penkiems naujiems pastatams, išplečiami cechai. Penkmečio pabaigoje miško kombinatas padidės 2½ kartu.

Be šių stambių atstatomų ir besiplečiančių įmonių miestelyje randasi mėsos kombinatas "Maistas" su visa eile cechų, nedidelis popieriaus fabrikas.

Ramus, tylus miestelis pavirsta stambių pramonės centru. Eina plati gyvenamųjų namų statyba darbininkams. Keletą kartų per dieną orą praskrodžia aštrus fabriku sirenų gaudimas, gatvėse matyti fabriku jaunimas, energingas, linksmas. Jis nebijo darbo ir pokarinių sunkumų, jis stato ir dirba savo valstybei, sau, jis kuria laimingą, naują gyvenimą.

Chicago, Ill.

Ruošos Darbai Meno Festivaliui; Vykdomojo Komiteto Posėdis Peržvelgė Nuoveikius

Artinantis didžiajam Meno Festivaliui Chicagoje, įvairios komisijos veda kas savo darbą. Visų komisijų pirmininkai sudaro vykdomąjį komitetą, kuris laikė savo pirmą posėdį.

Komitetas išklaušė komisijų atliktų darbų pranešimus, taipgi padarė eilę tarimų, kiek tai liečia programas, tikėtus, skelbimus ir kitus dalykus.

Šio komiteto pirmininku išrinktas Juozas Sakalas, sekretore Ona Petrutienė. Abu čia gimiai.

Ona yra pirmininkė dailės ekspozatų priėmimui ir tvarkymui komisijos. Visa ši komisija yra veikli ir, rodos, jau atlikus daugiau darbo, negu kitos komisijos.

Programos komisija taipjuo atlikus nemažai darbo. Jai yra sunkumų iš to, kad dauguma iš toliau atvykusių nori sekmadienio programoj dalyvauti, o tas fiziniai negalima.

Vis dėl to jau gerokai programos sutvarkyta; atrodo, kad visą savaitę turėsime gražias programas.

Kambarių svečiams parūpinimo, maisto, vaikių biznio tvarkymo komisijos irgi veikia, bet jų pats svarbiausias darbas ateis prieš pat festivalį ir laike jo.

Programos komisijos dalis tvarko skelbimus ir sveikinius. Čia irgi jau yra atlikta gerokai darbo.

Vykdomasis Komitetas, visą darbą peržvelgęs padarė reikalingus tarimus, kuriuos valdyba ir komisijos vykdys.

"...ir mes turime tikinti darbininkus, kad gavimas mums daugiau pelno gelbsti jiems..."

Darbo žmogus yra laimingas tada, kada galingas, o galingas tada, kada organizuotas ir apsišvietęs. Ar jau priklausote darbo žmonių reikalus ginančioje draugijoje? Ar gavote jai naujų narių?

MOTERŲ ŽINIOS

Kas nors iš mums mielų žmonių atidavė gyvybę už laisvę nuo fašizmo. Tačiau ateities laisvė ir taika priklausys tikrai nuo gyvųjų budrumo. Mobilizuokit žmones taikai užrašymu dienraščio Laisvės!

Mūsų Šalies 28 Milionų Šeiminkinių Padėtis

(Kokią išeitį siūlo Amerikos Moterų Kongresas, sudėtinis moterų organizacijų ir atskirų moterų centras Jungtinėse Valstijose. Kongreso raportas buvo pateiktas per Susan B. Anthony 2-ją to moterų centro konferencijoje. Po išklauso reikalus ginančioje draugijoje? Ar gavote jai naujų narių?)

Stuba ir joje reikmenys yra šapa ir įrankiai didžiausio skaičiaus darbininkų Amerikoje — 28,000,000 šeiminkinių. Tos šeiminkinės dirba be uždario, tai yra, jų darbas neduoda piniginio atlyginimo. Vienok šeiminkinės dirba ilgiausią darbo savaitę, kokia bent kur dirbama miestų ribose taikos metu.

Tik viena pareiga — virimas valgio ir apvalymas indų ir virtuvės po valgio kas metai Amerikoje paima 4 milijonus ir 400 tūkstančių darbo valandų kas metai... Kiekviena miestietė, turinti pagalbą gaso, elektros, tekančio vandens ir kitų darbo taupymui patogumų, vidutiniai per metus įdeda 156 aštuonių valandų darbo dienas prie pečiaus ir sinkos virtuvėje.

Pažvelgkite į tą eikvojimą ir nenuodarumą pasekmėje "paprastu būdu šeiminkavimo."

10 Tūkstančių Moterų Verda 1 Dienos Pietus

Dešimties tūkstančių šeiminkinių susidėjoje 10,000 šeiminkinių būna namie, kiekviena pakartodamas savo bute lygiai tuos pačius žygius ir žingsnius, kaip jos kaiminka. Dešimtis tūkstančių šeiminkinių operuoja 10,000 skirtingų verdamųjų pečių; iškrato tiek pat šildomųjų pečių; paduoda apie 20 iki 30 tūkstančių pusryčių. Po to 10,000 šeiminkinių išsina ant savų 10,000 porų kojų į varginančią ekspediciją po krautuves įeškoti maisto. Sugrįžusios, vėl visos 10,000 verda pietų užkandį; o pasukvi vakarienę ir plauna indus.

Ir toksai duplikavimas dedasi kas valandą, kiekvieną dieną labiausiai techniškai pažengusioje šalyje pasaulyje...

Šeiminkinė praleidžia visą savo gyvenimą toje veikloje.

Šapoje Dirbančioji
Dirbančioji žmona yra baudžiamoji. Ji turi dvigubą darbą. Jos darbo diena raštinėje ar šapoje baigiasi apie 5-tą. Jos darbo valandos namie tik prasideda. Vieton tik vieno darbo išlaukyje, kaip kad turi jos šeimos vyrai, jiniai turi priedinius darbus prižiūrėti vaikus, virti valgius, valyti, skalbti ir supirkinėti reikmenis šeimai. Jokia žmona, dirbtų ji šapoje ar profesijoje, neturi tiek laiko ir energijos išvystyti savo išaukinį darbą ar gyvenimą, kaip kad turi vyras.

Sandomoji Namų Darbininkė

Namų tarnaitė — ilgiausių valandų už mažiausią mokesį darbininkė — kenčia nuo "paprastu būdu šeiminkavimo." Mokamoji šeiminkystė buvo pačia didžiausia moterų darbo

sritimi 1940 metais. Virš du milijonai žmonių, kurių virš 90 nuosimčių buvo moterys, uždirbdavo mizernas mokeskis nuo 4 dolerių už 12 ir daugiau darbo valandų dieną...

Suvada tos padėties tokia: šeiminkystė sulauko šeiminkinę nuo prisidėjimo savo talentu ir energija šaliai. Šeiminkystė sabotuoja dirbančios žmonos prisidėjimą visuomeniškame darbe. Ir palaiko didžiausią grupę darbininkų — namų tarnaites — pusiau feodališkoj samdytojų priklausomybės sistemoje.

Kokia Išeitis Iš Bevaisio Darbo?

Išeitis iš paprastu būdu šeiminkystės gludi iškėlimu šeiminkystės iš namu. Tas reikiama įsteigimą plačių maštabu specializuotų namams patarnavimų, aprūpintų tam lavintais darbininkais. Kitais žodžiais, reikia atvesti technologiją į Amerikos namus.

Šeiminkinės šapa 1946 m., namai, tebėra senienomis, tik biskeliu geresniais už buvusius 1846 metais. Prie to dar prisideda stoka 8 milijonų butų, o kiti 8 milijonai butų yra skaitomi pavojumi sveikatai ir gyventojų gerovei

Moterų Rezoliucija už Pagerinimą Namų

(Šiuo raportu protarpiau buvo įteikta ir priimta rezoliucija už nacionalę gyvenamų namų programą. Reikalavo statyti daugiau namų ir prašalinti 8,000,000 laužynių. Tai pradėti su pravedimu Kongrese Patman Veter. Housing Bill HR 4761, taipgi Wagner Housing Bill S 1592. Rezoliucija toliau reikalavo valdinėmis subsidijomis elektrifikuoti užmiesčių sritis, taipgi įvesti į namus vandentraukius ir kanalizaciją.

(Rezoliucijoje toliau buvo nurodyta, kad dvylika milijonų Amerikos namų turi tik lauko pusėje išvietes, o 65 nuosimčiai visų namų turi su vandeniu išvietes. Kad beveik 40 nuosimčių visų butų neturi privatiškų bent kokių maudynių. Ir 22 nuosimčiai neturi elektros.)

Išradimai Nesutaupo Šeiminkinės Laiko

Darbą taupantieji išradimai nesutaupo šeiminkinės laiko. Tiesa, jie palengvina sunkų darbą, tačiau moteriškė vistik turi stovėti namie, operuoti skalbiamą mašiną, siurbli valytuvą, molgius.

Šeiminkinė su skalb. mašina praleidžia tiek pat laiko skalbimui, kaip be mašinos, kaip apokavęs Žemdirbystės Departamentas savo studijose. Be to, darbą taupantieji įrankiai tebėra mokami. Mokamoji šeiminkystė buvo pačia didžiausia moterų darbo

reso siekis yra ne tobulinti šeiminkystę ir prišti moterį dar ilgesnėms valandoms namie. Siekiame numazinti šeiminkystės darbą iki minimum. Tuomet ir tikrai tuomet moterys turės tiek laisvės, kiek turi vyrai. Tik tada jos galės siekti pagėdijamo darbo, praleisti daugiau laiko su vaikais, dirbti organizacijose ar pasirinkti asmeniškai prisidėti su savo įdėliais visuomenėi.

Išleiskit Moteris Į Pasaulį!

Kitais žodžiais, mūsų siekis yra pakelti moteris į tarnybą pasauliui, o ne į tarnybą namams. Amerika privalo atrakinti milijonus durų, kurios ikalino milijonus moterų. Moterys privalo būti išleistos iš virtuvės į pasaulį.

Ko Moterys Pareikalavo?

Šiame raportu punkte priimta rezoliucija ragino vyriausybę teikti subsidijas šioms pagerinimams:

1. Nemokamiems mažų ir mokyklos amžiaus vaikų priežiūros centrams, surišant juos su liaudies mokyklų sistema.

2. Žemomis kainomis, parnešamiems į namus pietums, išvirtiems mokyklų virtuvėse, kurios šiuo tarpu panaudojamos išvirti tik vienam valgiui per dieną.

3. Praplėsti federali mokyklose užkandžio teikimą — valgydinti visus vaikus. Šiuo tarpu mokyklose valgydinimas tesiekia tik kas septinta vaiką-mokini.

4. Praplėsti žemomis kainomis valgydinimą šapose visiems. Pakol kas šapose valgydinama tik vienas trečdalis industrinių darbininkų ir tas pats trečdalis, didžiūmoje, yra valgydinami neprižiūrėtai, nepakankami.

5. Steigti plačia skale valgyklas visuose viešuose butų projektuose.

6. Steigti vyriausybę lavinimo programą paruošti specializuotus darbininkus vaikų priežiūros centrams ir virtuvėms.

Rezoliucija toliau siulė, kad vyriausybė studijuotų sekamus komercinius patarnavimus tikslu išplėsti, numazinti kainas, padaryti prieinamais visoms šeimoms:

1. Kad elektros pajėga varomos skalbyklos išranduotų baltinius privatiškoms šeimoms, kaip kad jos išranduoja firmoms, įskaitant skalbinių pataisais.

2. Namų priežiūra miestavose srityse pastatyti apartmentinių viešbučių pagrindu. Tuo pagrindu kambarių prižiūrėtojai, langų ploveliai ir kiti namų ruošos darbininkai būna teikiama iš centralinės agentūros, šeimoms bendrai apmokant lėšas. Tokiu būdu galima būtų gauti aptarnavimą 96-šioms nuosimčiams Amerikos šeimų, kurios dar neišsigali samdyti namams darbininkų.

3. Praplėsti gamybą komerciniai parduodamų gatavų pietų ir įvairių gatavų maisto produktų. Gatavų, žinoma, ne vien ta prasme, kad jie išvirti ar iškepti, bet ir su priežiūra, kad tuo-

New Yorko barberiai ir kiti gražintojai, nariai CIO Barbers and Beauty Culturists Lokalo 1-mo pasiruošia streikuoti rugsėjo 15-tą. Beatrice Cochrane, buvusioji kumštinko Red Cochran žmona, bus viena iš jų. Manikiuristės reikalauja, kad įstaigų savininkai duotų medžiagas darbui. Seniesiems kriaučiams tas, deabejo, primena dienas, kada eidami siūti turėdavo neštis ir savo mašinas. Tačiau jiems nors savo milo nereikėjo neštis.

VAIKŲ IR MOTERŲ ŽUDIKAI

(Reportažas iš Teismo salės Lietuvoje)

Rugpjūčio mėn. 14 dieną Panevėžyje prieš LTSR vidaus Reikalų Ministerijos Karinį Tribunalą stėjo grupė, susitepusių nekaltų vaikų ir moterų krauju, banditų, lietuviškai — vokiškųjų nacionalistų.

Panevėžio apskr. Naujamiesčio valsčiuje kai kurį laiką siautė gauja, vadovaujama buožės Januškos Juozo, turėjusio 40 ha žemės, pasivadinusio slapyvardė "Sepetyš". Šios gaujos nariai buožių sūnūs Serreika Juozas ir Pyragevičius Jonas, pabėgusieji iš Raudonosios Armijos eilių Ruzga Albinas, Šulskis Vytautas, Daraškevičius Jonas ir Šulskis Česlovas terorizavo ramius vietinius gyventojus, vertėsi grobiu ir žudymais.

Du vaikučiai 10—12 metų amžiaus iš Alenavos kaimo, praėjusių metų vasarą rinko miško biržėje uogas. Prie jų priėjo banditas Serreika Juozas su savo bendrininku. Jie — automatu buožėmis juos užmušė.

Tame pačiame valsčiuje į Daukniūnų kaimą atėjo ta pati gauja pas vieną valstietį grobimo tikslais. Pripilęs įvairių maisto produktų, jie pradėjo girtuokliuoti. Atsitiktinai pas tą valstietį su reikalais užėjo jo kaimynas Urbonas. Banditai užpuolė jį. Urbonas

se valgiuose nebūtų išvogtas maistingumas. Kad žmogus galėtų skaniai, sočiai ir sveikai pavalgyti be eikvojimo kas dieną istisų valandų laiko vienam sau ar dviem-trim asmenim gaminti valgi.

Įdomu tas, kad mūsų moterys priėjo to laipsnio, jog mažiausia pajėgų eikvoja dejonėms, o daugiausia praktiškiems pasiulymams, kaip pagerinti moters svetur darbininkės ar šeiminkinės padėtį. Atrodo, jog geresnis būvis visoms artėja, tik reikia už tai padirbėti.

norėjo pasitraukti pro duris, bet Serreika Juozas pakėlė revolverį ir, žengiantį per slenkstį, nušovė. Po to lavoną įmetė į upę.

Gauja žudynių kelias ejo toliau. Gaujos dalyvis Daraškevičius Jonas Gustonių miške sutiko keliu grįžtantį ir namus demobilizuotą raudonarmietį, laimingai praėjusi kovų kelią fronte, besidžiaugiantį gimtaisiais laukais. Sužvėrėjęs banditas atsivėrė raudonarmietį ir gaujos būstinę, atėmė dokumentus, nuplėšė nuo krūtinės vyriausybės dovaną — medalią ir, pasivedęs kiek toliau, jį nušovė, lavoną pakasdamas toje pačioje vietoje.

Banditai Ruzga Albinas su Daraškevičium Vladu Rūdikiu kaimė, Krešūnių pamiškėje nužudė ligotą moterį, renkančią gydomasias žoles. Ruzga Albinas, lyg malšindamas sąžinės graužimą, išsitarė: "Ligotas galėtų namuose gulėti, o ne čionai vaikščioti."

Teisiamasis Šulskis Vytautas, eidamas naktį pro Algirdiškių kaimą, pradėjo šaudyti pro langą į lovoje miegančią Romuškiene ir šią dvių mažų vaikų motiną nukovė.

Šulskis Česlovas pernai rudenį atėjo į Vidaus Reikalų Ministerijos organus ir užsiregistravo, tariamai atsižadėdamas bendrauti su banditais. Tačiau netrukus pasirodė, kad jis blogiems tikslams išnaudojo tarybinės valdžios amnestiją. Šulskis Česlovas tęsė bendradarbiavimą su savo gaujos dalyviais, teikdamas jiems įvairios rūšies žinių, liečiančių jo kaimynus.

Teisiamoji Visekaitė Ona glaudžiai bendradarbiavo su minėtają gauja, nešiojo jiems maistą, aprangą, patalynės reikmenis. Slaptvietėje su gaujos nariais ūzdavo, girtuokliavo apieplėštų vargingųjų valstiečių sąskaita.

Visi šie banditai, netekę bet kurio žmoniškumo, su-

Lietuvoje Domisi Amerikos Lietuvių Moterų Darbais

(Žemiau telpas yra imtas iš Lietuvoje išeinančio laikraščio Tiesa. Jis pateikia Lietuvos žmonių sutraukia Antrajame Demokratinio Amerikos Lietuvių Suvažiavime duotų raportų apie mūsų darbus. Taipgi atžymi bent kai kurias suvažiavime aktyviai pasireikšusias moteris. Tas dar kartą mums primena svarbą mūsų darbų ir reikalų juos aprašyti mūsų laikraščiuose visos Amerikos ir Lietuvos lietuvių žiniai. — Sk. Vedėja.)

Antrame demokratiniam Amerikos lietuvių suvažiavime gausiai buvo atstovaujamos ir moterys. E. Mizarienė padarė trumpą Amerikos lietuvių moterų veikimo apžvalgą. Šią apžvalgą ji pradėjo nuo pažangiųjų lietuvių moterų susivienijimo, kuris vėliau susilijo su "Lietuvių literatūros draugija." "Čia susispietė moterys, — sako ji, — einančios ranka rankon su visomis pažangiomis Amerikos Jungtinių Valstybių moterimis. Jos neužsidarė savo butuose ir vien šeimos reikaluose, bet aktyviai įsitraukė į visuomeninį gyvenimą. Jos dalyvavo švietimo, ekonominiame ir politiniame darbe. To pasekoje mes dabar turim savo tarpe moterų kalbėtojų, rašytojų, žurnalistų ir t.t. Lietuvos moterys karo metu nepasitenkino vien darbu dirbtuvėse. Jos taipgi dirbo šelpimo darbą — rinko drabužius, juos taisė, siuvo, mezgė ir t.t. Daugelis jųjuojuo kukojo Raudonajam Kryžiui savo kraują.

Štai, mūsų energingoji drg. Karosiopė net 20 puskvorčių kraujo paukojo, kad išgelbėtų dešimčių fronte sužeistų karių gyvybę. Mūsų moterų klubai yra ne pasigražinimo, ne pasirodymo, ne pasipuošimo rūmai. Priešingai, moterys per savo klubus nuveikė didelius ir svarbius visuomeninius darbus. Moters sykiu su vyrais veiks ir ateityje, kovos prieš karo pavojų, rems vokiečių nusiaubtą mūsų tėvų šalį Lietuvą."

Viena po kitos Amerikos lietuvių išstojo suvažiavime. Jų tarpe Litvinienė, Abekienė, Žukauskienė, Sakukaitienė, Stygienė ir kitos. Iš jų lūpų mes išgirsime praeikimo žodžius fašizmui. Jos kviečia kuo energingiau įsitraukti į kovą prieš jį. Jos protestuoja prieš Amerikos vyriausybę, kad pastaroji remia ginklais Olandijos ir Anglijos kapitalistus, reikalauja, kad Amerika nutrauktų ginklų pristatymą šiems kapitalistams ir paremtų Indonezijos gyventojų troškimą būti laisvais ir nepriklausomais. Jos reikalauja, kad japonų fašistų armijos nebūtų naudojamos prieš laisvę mylinčius žmones, kad negrai ir baltieji turėtų lygias teises, kad Franko būtų pašalintas ir kad Ispanijos liaudžiai būtų gražintos jos sutryptosios teisės.

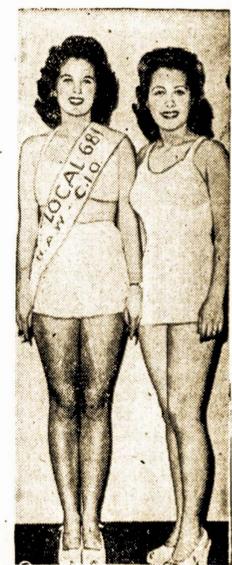
Daktarė Baltrušaitienė kupina džiaugsmo papasakoja, kad moterų organizacinis darbas nestovi vietoje. "Anksčiau moterys nerangiai įsitraukdavo į visuomeninį darbą. Šio gi karo metu įvyko didelis persi-

laužimas. Dabar jos supranta, kad moterys ir vyrai turi eiti kartu organizacijose, išvien politikoje, moksle ir darbe. Tačiau prieš mus dar dideli uždaviniai. Iš dabartinių moterų klubų ir kitokių grupių reikia išvystyti plačią moterų organizaciją, reikia išleisti laikraštį ir dar daugiau moterims skirtos literatūros. Aš galiu pasidžiaugti, kokia gyva mūsų tarpe yra lietuvių didvyrė Marija Melnikaitė. Mes, Amerikos lietuvių moterys, rūpestingai platiname tūkstančius egzempliorių šios didvyrės gyvenimo aprašymo."

Viena po kitos kalbėjo Amerikos lietuvių: Karoskienė, Remeikiene, Smitienė, Janonytė, Geraltauskaitė, Zigmantaitė ir kitos. Jos ruošia įvairias dovanas Lietuvos vaikučiams. Jos niekad nebuvo Lietuvoje, bet Lietuvą brangina ir laiko ją antrąja savo tėvyne. Tačiau joms rūpi ir kitų šalių darbo žmonės, moterys.

Demokratinės Amerikos lietuvių su džiaugsmu sutiko pasveikinimus iš Tarybų Lietuvos, kuri nenuilstamai gydo hitlerininkų jai padarytas žaizdas. Atstovė Varnienė pareiškė vieno moterų klubo vardu, kad ji, parvykusi iš suvažiavimo namo, dar rūpestingiau, dar daugiau dirbs pagalbos teikime Lietuvos darbo žmonėms. Baigdama savo kalbą ji pabrėžė: "Lietuva yra mano antroji tėvyne, aš džiaugiuosi mafydamą ją laisvą. Darysiu viską jos atstatymui pagreitinti."

L. Kapočius.

Elayne Keenan ir Betty Pasley detroitiečių konteste už Miss CIO titulą.

Jonas Kaškaitis.

Per Teksų ir Kalifornijos Kraštą

(Kelionės Išpūdžiai)

(Tasa)
Greit pavažiuoti negalima, — kelias duobėtas. Sliužiam gal po 12 myl. į valandą. Tai beveik už valandos ir privažiavom vartus. Hermanas išlipęs atkėlė vartus, vėl pavažiavo automobilį ir vėl uždarė vartus. Sako, čia gyvuliams užvertas plotas, ganėvos. Sulojo bent trys šunys ir, unksdami, šokinėjo aplink Hermaną. Susinesim čemodanus į trobą.

Pasitiko mus su žibalo lempa maniškės vyresnioji sesuo Dženė (Jane). Senutė, žilutė, truputį susikuprinus, metų 73 žmonelė. Jau seniai našlė. Vyro būta girtuoklio, puslaukinio žmogaus.

O sūnus jos Hermanas, saule įdeges, au galotas, diržingas vyras, metų gal 40 su viršum, nevedęs. Kitas sūnus Renoldas tik kad grįžęs iš kariumenės, gyvenęs skyrium lūnelė, visai netoli.

Jau vėlu, tai mums parodė kitam kambary lovą. Labą naktį, užmirkim bent truputėlį. Šilta, trošku, nors langų esama atvirų. Buvo marškėlė apsiklot, bet ir tos nelabai reikėjo, nebent kad apsigynus nuo uodu. Galvas irgi apsiklojom skarele, kad tik vos nosies galas kyšotų... Vis tie žirzilai uodai... dar drugių gali apkresti.

Dar patamsėly pažadino mane skardus gaidžių giedojimas. Ir kad jau reikia, kad plėšo gerkles, lyg jie visą apylinkę norėtų iš miegų prikelti. Paklyšojo gal kokią 10 minučių, ir vėl tylu. Gal už pusvalandžio, jau prieblando, ir vėl kad pradės gaidžiai rėkt, nors tu juos imk ir išvaikyk kur. O miego taip noris, visą naktelę išsitrankius tame traukinėly. Laikrodėlis rodo 6 val. Dargi pagulėsim. Gal kiek akis ir sudėjau, bet neužilgo ir vėl trečią kartą, kad paleido gerkles tie gaidžiai, tai net skardėja visa aplinkui! Sukliko ir vištos, suburbulavo ir kirkės, kalakutai, šunys pradėjo unksėti... Visa kaimo ar vienkiemio kapelija. Nebėr prasmės ilgiau čia kietoj lovoj sūnus gaint. Miego vis viena nebėr...

Na, nėr kas daro. "Svečias—nevalninkas", sakydavo mūsų kaimė Lietuvoj... Atsikėlėm, o namiškiai jau seniai atsikelta ir papursyčiauta abiųjų. Apšprausėm, suėjom virtuvėlėn. Papursyčiavom ir ejom apžiūrėt namų.
Namo esama taip tau, pavidutiniško. Naminis patatas, keturi kambariai nemaži. Langai su sietukais nuo vabzdžių apsigint. Elektros nėra, nėra nei radijo, nei gramofono, nieko. Tylu, ramu, nyku. Apėjau išėjęs aplink namą. Didžiulės kokios žolės ar gėlės vešliai išbūjoję patvoriais. Štai keli figų medžiai, kelios slyvelės, dar kokie krūmokšniai. Kaktusų tu daugybė ir bent kelių rūšių.

Toliau už tvoros styplinėja vištos, keli pasiputę kalakutai. Pribėgė šunys kišta u s n u k i u s paglostyt pro tvorą. Dar už kitos tvoros matosi šulinys su vėjine pumpa. Vanduo truputį "kietas", bet gert galima. Iš rezervuaruko vanduo prarastas ir gryčion. Atsukai

kraną ir gauni vandens. Tai bent čia patogu. Ir išvietė čia pat, civilizuota. Laukan kur į buidelę tursuot nereikia.

Bendrai, šita vietelė buvo dar pusė bėdos, neblogiausia. Taip sau, pavidutinė Teksų farmelė. Žemės esama apie 700 akrų. Kad tai būtų visa gerai išdirbta ir dar būtų netoli nuo geležkelio ar didesnio miesto, tai būtų galima ir verstis. Bet, kaip dabar, tai vargas. Žemė esanti vietomis ir derlinga, bet vis daugiausia baisiai apaugusi kokiom stambiom, diržingom piktžolėm ir dar blogiau— kokioms piktoms, prakeiktoms bruzgynais, kad tau ir per eit neduoda. Ir galvijai ten vargas, prasiųst sunku, o ganėva tai jau visai menka.

Maniškė su seseria kalba, neišsikalba, ir angliškai ir vokiškai. Senelė šeimininkė, mano svainė, pasirodė labai rami, nuotaiki žmonelė. Dirba ji, kruta, knebinėja tai tą tai tą, nuo sutemos lig sutemai, visą mielą ilgą dienele. Ir vištos reikia prižiūrēt, ir tos kelios kirkės, ir paršai, ir šunys. Karvės reikia pamelst. Jai melst padeda ir Hermanas. Hermanas iš viso ko atrodo esąs pagarbūs sūnus ir prie darbo ne tingins.

Pirmoji mūsų čia svečiamos diena pasitaikė šeštadienis, tai su darbaiš šeimininkai perdaug neužsivairinėjo. O čia, mat, ir svečias nebuvelius reikia kaip prijaukint... vadinas, kad jauku būtų. Hermano iš pat ryto būta išėita kur į laukus, bet jo motutė tai vis apie namus luputoja. Ji pirma išsikalbėjo maniškėi, kaip artimesnei, su savo vargais, su sveikata ir nesveikata, o jau paskiau jiedvi abidvi ir mane privobijo...
Na, žinoma, gerai, kas čia tokio, man negi sunku, su mielu noru. Reikia juk patikrint sveikatėlę, patart, kas naudinga. Jiems juk čia prisišaukt gydytoją ne taip lengva. Tik už tolimesniam miestely, gal už 40-50 mylių susirastum gydytoją. Na, gerai, eikše, sesute, prie stalleio, čia va kėdė, pažiūrėsim, kaip širdis, kraujo slėgimas ir visi galai.

Patikrinau ir, bendram visų džiaugsmui, radau širdį dar ir visai neblogą. Ir kraujo slėgimas visai geras: 73 metų senelėi, tai galėtų dar ir kokia dešimčia miligramų būt aukštesnis, ir vis dar būtų normalus. Tiesa, pablyškusi, mažakraujinga, ir vieną kelį jai jau senokai paskauda. Šlapimo tyrimas parodė teigiamai: nei cukraus nei albumino (baltimo) nėra. Patariau jai, kokį maistą turėtų vartoti, kokių vitaminų. Vitaminų pradžiai ir iš savo atsivežtų dalį jai palikau.

Apie pusdienį pasirodė ir Hermanas. Tą irgi, dėl viso ko, patikrinau: visa kas tvarkoj, bet vitaminų, žinoma, pravartu ir jam. Štai ir pietūs. Susėdom visi keturi. Valgyt yr ko, bet šio to ir trūksta. Vaisių visiškai nėra. Apelsinų, citrinų sunku susigaudyt kur iš miestelio, ir brangiai atseina. Šiaip kokių vaisių,

savų, irgi dar nėra, dar tebėra žali, neprinokę. Daržovių tik kopustų kokią galvelę. Salotų nėra, esą, kirminai labai gadina... Tai taip žmoneliai ir gyvena. Kava, pienas, kiaušiniai, lašiniai, dešros, bulvės. Dėl įvairumo, dar ir kokių konservuotų vaisių, iš skardinių dėžučių: persikų, kriaušių, gal žirnių. Šių, žinoma, tik kai kada. Duona pirkti nėra, balta ir labai prasta. Išsikeptų ir savo duonelės, naminės, bet kad miltai netike.

Abu — ir Hermanas ir jo motina nusiskundžia rauguliais ir kai kada sunkumu ir graužimais paširdžiais. O dešros jų vis kepinamos ant spirgintuvo, labai riebiai. Iš ryto kiaušiniai irgi spirginti su lašiniiais. Patariau virt kiaušinius ir virt dešras ir mėsa, nugriebt tauskus. Ir po kelių valgytū abudu pasigyryt jaučiasis geriau. Tai nuo dabar nebevertosią riebių, taukuotų valgytū.

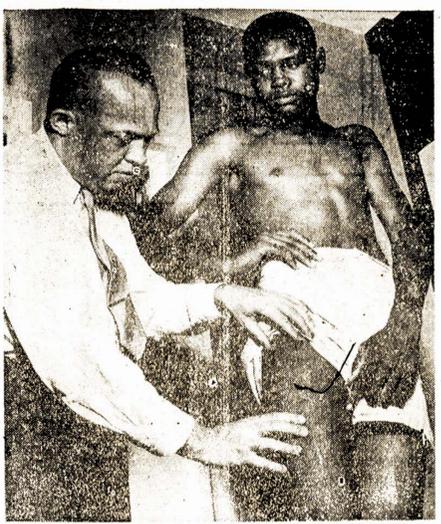
Svainei kelį vis tiek paskauda. Čia jau ilga istorija. Chroniškas nario įdeginimas, artritas. Narys didesnis ir rodo turįs skysčių daugiau, negu reikia... Palūkėkim, kaip bus toliau. Jeigu kaip, tai būtų galima su adata ir švirktu ištraukt dalį to skystimo. Taip ir padariau už poros dienų, ant rytojaus ir vėl išpumpavau truputį skystimo, ir keliai pradėjo darytis gereliau. Vėliau, už keleto savaičių, mudviem jau gerai apsigavus Kalifornijoje, gavom iš jos laiška: kelis esąs daug geresnis... Na, tai ir puiku.

Oras ir čia, kaip ir Galvestone, labai šiltas ir drėgnas. Į vakarą smarkiai perlijo, bet oras neatvėso. Čia tik nustojo lyt, ir vėl tuoj saulė kad jau užkepino, tai net garuoja žemė. Šutra labai slognanti. Gerai dar, kad šeimininkai turi šaldytuvą, žinoma, ne elektra varomą, nes elektros iš viso čia nėra, bet ledu šaldomas. Kas antra diena nabagas Hermanas, vien tik ledui parsivežt, turi dulkinis, baladotis su savo automobilėliu į tą palaimintą Berklerio miestelį.

Šiandien irgi, šeštadienio prievakarį, vadina jis ir mane kartu pavažiuoti į Berklerį. Ne, dėkui, gal kada kitą kartą, ne dabar. Aš čia vėly jau apie namus kulsiuos, skaitinėsiu. Ir, žinote, už poros valandų Hermanas atsivežė nemažą ledu luitą, kokiom ten lupatom apsakuliotą, ir istamio į viršutinę šaldytuvo dėžę. Pieną ir šiaip maistą padeda šaldytuvan. Ir vanduo ten atvėsta ir malonesnis esti gert. O gert troškina dažnai. Mat, tas prakaitas.

(Būs daugiau)

JUSTIN M. BUYAUSKAS
MATTHEW A. BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorai
NEWARK, N. J.
426 Lafayette Street
TEL. MARKET 2-5172
Patogus laidotuvių namas su dviem koplyčiom ir grabų parodos kambariu.

Albert Harris, buvęs Louisianos linčininkų paskaitytas mirusių ir paliktas lauko su nulinciuotu negru veteranu, dabar pasiekęs New Yorką. Linčininkams pasitraukus nuo scenos, Harris pabėgo, o paskui, organizacijų padedamas, su tėvu atbėgo į New Yorką. Jis įvardino 12 linčininkų. Čia ji egzaminuoja daktaras Robert Wilkinson, National Association for the Advancement of Colored People rastiņėje, New Yorke.

Žinios iš Saulėtos Floridos

Spaustuvinių Streikas
ST. PETERSBURG, Fla. — Miestas turi apie 80 tūkstančių gyventojų. Išeina du dienraščiai, rytinis vadinasi "St. Petersburg Times" ir vakarinis, "Evening Independent," ant 4-tos ir 1-mos gatvių. Abudu dienraščiai išeina iš po tos vienos pastogės. Dienraščiai nusistatę pagal kapitalistinė buržuazinę demokratiją, savo raštais ir propaganda nusistatę prieš Sovietų Sąjungą, žodžių sakant, pėda pėdon eina su Hearsto laikraščiais, ir kaip toki, neapkenčia nei kokių unijų ir nei kokių darbininkų organizacijų.

Laiko turiu daug; einu sau, žioplinėju ta galve, kur tie du dienraščiai išeina. Nagi, žiūriu, keturi vyrai pikietuoja abudu dienraščius. Išsitraukiu pašiuką ir kopijuojų vieną jų iškabą, o streikierys kaip tyčia ramiai palaiko. Užrašyta taip: "The Times and Independent — Unfair to Organized Labor. ITU-AFL." Tai yra, visi streikieriai priklauso St. Petersburgo Typografistų Unijos Lokalui 860. Klausiu: "Tai kiek jūsų čia streikuojia?" Atsako, 80 linotypistų, presmanų ir prie kitokių darbų spaustuvinių - darbininkų, ir tik tai trys iš jų tarpo streiklaužiauja. Esą, streikuojame 10 mėnesių. Bet, sakau, abudu laikraščiai normaliai išeina kožną dieną! Streikierys, techninis darbininkas, atsako, kad jų ponai, bosai prisižvejojo po visą plačią šalį streiklauzių, žiurkių, skebų, ir išleidinėja savo pelningus laikraščius su dideliais skelbimais, kuriuos samoningi, klasiniai susipratę darbininkai neprivalėtų skaityti, tai ir mū-

šy kova už būvį būtų daug lengvesnė. Aš klausiu, kokie jūsų reikalavimai? Atsako: Per visą karą mes gaudavome maž daug po \$49 per savaitę. Dabar mes reikalaujame tik tai 10-tą nuomintį pakelti. Bet kompanai nusistatę sulaužyti išardyti mūsų Typografų Uniją. Dabar tiem prakeiktim skebam moka po \$65 į savaitę ir aukščiau. Esą, po karo per visą šalį visiems darbininkams pakėlė algas, bet mums dar nei cento nepakėlė, nors pragyvenimo produktai pašoko dvigubai.

Apart to, tas pats darbininkas pasiūtė mane į unijos raštine už poros skersgatvių. Aš nusiskubinau. Ten mane priėmė unijos prezidentas J. C. Price ir sekretorius A. K. Dillman. Aš jiems pasisakiau, kad esu Brooklynio lietuviško laikraščio Laisvės reporteris. Kalbėjomės apie valandą laiko. Pulkūs žmonės tie unijos pareigūnai, tikri savo unijos narių apgyvėjai ir kovotojai už geresnį būvį. Aš jiems priminiau, kad jų kova bus labai sunki. Nes prieš kelnerius metus Eastone, sakau, laikraščio "Easton Express" darbininkai kovojė ir streikavo už pripažinimą unijos. Per kelius metus buvo pikietuojama ir pabaiga buvo labai liūdna. Abudu unijos pareigūnai paspaudė man ranką ir linkėjo ant visados jų mieste, St. Petersburg, apsigyventi. Ačiū, good bye.

V. J. Stankus.

J. J. KAŠKAUČIUS, M. D.
530 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
Humboldt 2-7964

CHARLES J. ROMAN

Laidotuvių Direktorius
Litudėsio valandoj kreipkitės: prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksim modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermainė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.
1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

VAIKŲ IR MOTERŲ ŽUDIKAI

(Tasa nuo 3-čio pusl.)
teršė savo sąžinę vaikų ir moterų krauju.

Ivesti į teismo salę šie liaudies kraujo gėrėjai bijo pakelti akis. Jie norėtų skradžiai žemę prasmegti, kad nematytų žmonių neapykantos.

Kuomet teismo pirmininkas pulk. Stasiulis kreipėsi į Šereiką Juozą, reikalaujamas pasiaiskinti, kodėl jis žudęs vaikus, Šereika, neturėdamas ką sakyti, tyli. Tyli pajudęs, kaip žemė. Jis neturi kuo pateisinti savo darbų.
Pirmininkas teiraujasi, ar prisipažįstas Šereika kaltu.

—Taip, aš esu kaltas!
Žudė Šereika, žudė nekaltus tarybinius piliečius, žudė nežiūrėdamas ar tai ligota moteris, ar tai maži vaikai, ar tai sulinkęs senelis. Jis kupinas neapykantos visiems tiems, kurie žengė tarybinio gyvenimo keliu.

Dėl ko jis žudė?
Jis žudė, norėdamas sugrąžinti buožių ir dvarininkų valdžią Lietuvoje. Jis buožė, turėjęs 35 ha. žemės, norėjo sugrąžinti savo, kaip liaudies engėjo padėtį.

Jis stovi nuleidęs galvą ir tyli. Nekaltai pralietas kraujas lipnus ir sunkus, — jo nenuplausi niekuomet nuo sąžinės.
Visi kaltinamieji prisipažino kaltais ir prašėsi pasigailėjimo. Bet koks gali būti pasigailėjimas žmogžudžiams?

Teismas banditus Šereiką Juozą, Daraškevičių Joną ir Šulskį Vytautą, kaip labiausiai pasireiškusius žudymuose, nuteisė aukščiausia bausme — mirtimi.

Pyragevičius, kaipo mažiau pasireiškęs žudymuose nubaustas 10 metų laisvės atėmimu ir 5 metams piliečio teisių susiaurinimu, konfiskuojant visą turtą.

Sulskį Česlovą ir Visėkaitę Oną 5 metams laisvės atėmimu ir 3 metams piliečio teisių susiaurinimu. Teismo sprendimą susirinkusieji salėje žmonės pasitiko su pasitenkinimu.
Č. A.

Mėgstat poeziją, teatrų ir kitokį meną? — Laisvės Literatūros ir Meno skyriuje geriausia tais klausimais medžiaga.

Pranešimas
BRIDGEPORT, CONN.
ALDLD 63 kp. susirinkimas įvyks 4 d. spalį, 7:30 val. vakaro. 407 Lafayette St. Prasome narius dalyvauti susirinkime. — A. Jocius, fin. rašt. (221-222) Atelidite su iniciatyva dėl Laisvės vajuos.

Reumatiški Skausmai
Deksnio Galinga Mostis, sudaryta iš daug skirtingų elementų, turi sa vyje galingą šilumą. Sildydama skalina, išstarpina Reumatiškus skausmus, rankų, kojų skaudėjimą ir tirpimą, dieglius, šaltį. Daugumai žmonių pagelbėjo ir tamstai pagelbės. Nelauk ilgias, ale tuojaus įsigyk DEKENS OINTMENT, arba rašykite į dirbtuvę. Kaina 2-oz \$1.00, 4-oz \$2.00. Ekstra didelė dėžė 16-oz \$5.00.

PARDAVIMAI
Parsiduoda vištų farma. 90 akrų tamsios fertiliuotos žemės, iš kurios apie 40 akrų yra apdirbta, o likusi dalis tai giria ir ganykla. Yra moderniškas namas, 30x34, garų šiluma, komercinė elektra, bėgantis vanduo į visus būdingus ant ūkės. Taipgi yra barnė, dviem karam garadžiūs, keletas kitų reikalingų būdingų ir automatiška time-switch švieša visose vištinėciose. Okė tinkama pieninčiai, bile žemdirbystei ar žuvinijai. Blackwell Brook randasi ant vienos pusės. Vieta — Bus Hill, Brooklyn, Conn. Rašykite: M. Hurme, P. O., R. F. D. No. 2, Pomfret Center (Brooklyn), Conn. Tel. Danielson 262-13. (217-221)

GREEN STAR BAR & GRILL
LIETUVISKAS KABARFTA
Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksmiti ir pasisotų užuot pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.
ATEIKITE PASIMATYTI SU GIVIAI! Geriausias Alus Brooklyn
PARE KIEKVIENĄ ŠESTADIENĮ
459 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.
(Skersai nuo Republic Teatro) Telefonas EV. 4-8898

RONKONKOMA 8634 TELEPHONE STAGG 2-5048
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
Laisniuotas Graborius
Litudėsio valandoje kreipkitės pas mus Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Pulkiai įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

Lietuvių Kūro Kompanija
Nelaukite, iki jūsų anglis išsibaigs iki paskutimam kavalkui, užsisakykite iš anksto, nes žiemą yra sunkus pristatymas anglių.
Mes taipgi aprūpiname aliejum tuos, kurie savo namuose turi Oil Burners. Kūro Reikalų prašom kreiptis.
Tru-Ember Fuel Co., Inc.
496 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

New Yorko ir Apiešlinkės Žinios

LIETUVIAI ENTUZIASTIŠKAI SVEIKINO WALLACE UŽ JO PASTANGAS TAIKAI, REMS PAŽANGIUS KANDIDATUS

Lietuvių Komunistų Klubu sušauktame masiniame mitingė rugsėjo 27-tą, Brooklyno Lietuvių Amerikos Piliiečių Klubu salėje, kalbėtojai pareiškė ir skaitlinga publika entuziastiškai aplopdimentais užgyrė sveikinimus buvusio šalies vice-prezidento Henry A. Wallace'o už jo stiprų pasisakymą prieš naujo karo kurstytojus.

Publika taip pat entuziastiškomis ovacijomis ir doleriais užgyrė švietimą už išrinkimą darbiečių ir kitų pažangių kandidatų į šalies ir valstijos įstatymdavystės, taipgi į valdvietes. Nežinint, kad daugelis jau buvo atidavę po dolerį šapose į savo unijų rinkiminius fondus, visuomenės švietimo reikalams šiame masiniame mitinge taipgi sudėjo 117 dolerių.

Prašo Talkos Dabar

Kadangi Lietuvių Komunistų Klubas yra nusistatęs pats savo ir visos savo organizacijos rinkiminės apšvietos kampanijai sukelti \$200, tad klubas prašo visus savo narius prie kiekvienos progos atsimiti savo rinkiminį apšvietos fondą ir atsimiti greit. Kadangi rinkiminė agitacija turi būti vedama jau dabar, ypatingai pirm registracijos, klubas nori užbaigti sukelti savo fondą dar šią savaitę ir užbaigti ne vėliau šio mėnesio 15-tos.

Nariai prašomi pasidarbauti, parinkti aukų. Ir visi nariai ir rėmėjai, kurie dar neturėjote progos atiduoti klubui savo šėra, prašomi skubiai paaukti. Aukus prašo priduoti valdybai ar bile kuriam iš jums žinomų klubiečių.

Idomios Prkalbos

Kalbėtojai, kiekvienas savo srityje, pasakė įdomias kalbas.

R. Mizara aiškino, kaip Wallace'o pasisakymas parodo Amerikos pažangesniųjų demokratų susirūpinimą Trumano valdžios nukrypimu nuo velionies prezidento Roosevelto politikos. Ir kaip Wallace'o prašalimas parodo reakcinių Trumano demokratų nuėjimą tarnauti reakcingiausiem republikonams, vykdydama republikonų nustatytos Jungtinių Valstijų užrubežinės politikos.

Amerikos žmonių užduotis, sakė Mizara, yra paremti žodžiu ir energingu darbu tas jėgas, kurias atstovauja Wallace, nes tai jėgos, šaukiančios už taiką pasaulyje ir demokratiją namie. Ragino rinkimuose paremti Darbo Partijos išstatytus Mead ir Lehmaną ir paremti kitus darbiečius. Taipgi paremti vienintėlius du išstatytus komunistus, labai žymius visuomenininkus ir kovotojus už žmonių reikalus, Thompson ir Davis.

Leon Nelson, Komunistų Partijos Williamsburgo sekcijos organizatorius, veteranas, trumpai kalbėjo varde tos organizacijos. Jis taipgi ragino darbuotis ir balsuoti už darbiečius ir kitus pažangius kandidatus, taipgi už Davisą ir Thompsoną. Komunistai, sakė jis, šiuose rinkimuose, kaip ir visuomet, yra stipriausiu, aiškiausiu balsu už taiką, prieš reakciją, už darbininkų ir liaudies geriausius reikalus. Prašė paremti komunistus ir kitus pažangius kandidatus darbu ir aukomis radijui, lapeliams, spaudai, šaukiančiam už tuos kandidatus.

Prakalbų pertraukė Aido Choras, vadovaujamas Jurgio Kazakevičiaus, veterano, gyvai padainavo kelias dainas.

Padainavę, vėl išskubėjo į dainų praktikas. Penktadieniai—jų dainos vakarai. Bet ir prakalboms tie parankiausi, tad norint gauti jų patarnavimą neisvengiamai prisieina juos sutrukdyti. Vakaro rengėjai dėkingi choristams ir jų vadui už draugišką talką.

Prakalbų pertraukė, dar atsisaukus vakaro pirmininkui Jonui Siurbai (irgi vėteranui), buvo pravesta rinkliava apšvietai už taiką ir stiprinimui taikos per išrinkimą pažangių kandidatų. Kaip jau minėta, jo ir kalbėtojų atsisaukimas publikos buvo gražiai įvertintas. Aukojusių vardus matysime sekamosiose laidose.

Antanas Bimba kalbėjo paskiausiu, daugiausia Lietuvos ir taikos reikalais. Pažymėjo, kad Tarybų Lietuvos priešų kalbos apie Lietuvos "laisvinimą" yra tik tuščių ir piktų plepėjimų, kuriam ir patys jie netiki, bet kalba, kad dar Lietuvai pakenktų ir patys iš žmonių iškaulijamomis aukomis pavažintų fašistų smalą virti.

Tarybų Lietuvos atstovo Povilo Rotomskio buvimas taikos konferencijoje, Paryžiuje, sakė Bimba, rodo, kad Lietuva yra pripažinta tarybine respublika, Tarybų Sąjungos dalimi ir jokie buvusiu ponų ir fašistų valdonų šūkavimai, aukų rinkimai ir važinėjimai to nepakeis.

Visi sąžiningi Lietuvos draugai, sakė jis, Lietuvai gali pagelbėti atsistatyti tik vienu būdu ir keliu — teikdami pagalbą per Lietuvai Pagalbos Teikimo Komitetą. Tas komitetas jau baigia ruošti 12-tą Siuntinį drabužių ir čėvėrykų ir jau sukėlė 77 tūkstančius dol. Vėžio Ligos Institutui Vilniuje. Už tas aukas didžiama reikmenų jau yra užšakytos ir daugelis gautos. Gailėsis tie, kurie, Lietuvos priešų apgauti, bus padėję Lietuvai kenkti, vieton prisidėti prie garbingo Lietuvos įstaigų atkūrimo ir naujų įsteigimo, įrengimo.

Savotiško gyvumo mitingui pridavė ir buketas žavingų gėlių, atsiųstų K. Solomskienės, iš jos daržo.

Kalbėtojams, Aido Choro vadui ir aidiečiams, visiems dirbusiems už mitingo sėkmingumą, Laisvei už suteiktą vietos skelbimus, visiems aukojusiems ir atsilankiusiems esame dėkingi už bendrą didelę talką. Piliiečių Klubu salėje jau per ilgą laiką nebuvo atsilankę tiek publikos, kiek suvyko į šį mūsų šauktą svarbiais reikalais susirinkimą. L. K. N.

Majoras O'Dwyer pasiūlęs budžeto tarybai pakelti slaugėms algas. Unijos to reikalavo jau senokai. Tuomet, sakė jos, bus pagerinta ne tik tai slaugių buitis, bet ir aptarnavimas ligonių.

SUSIRINKIMAI BROOKLYN, N. Y.

LDS 1 kuopos susirinkimas įvyks ketv. spalio 3 d., Laisvės salėje, 419 Lorimer St. Visi nariai kviečiami dalyvauti ir pasimokėti pinai už šiuos metus. Tuomi daug palengvintumė LDS Centriui pagaminti raportą naujiems metams. M. Stakovas, prot. sekr. (221-222)

EAST NEW YORK RICHMOND HILL

LDS 13 kp. susirinkimas neįvyks šį ketvirtadienį, spalio 3 d. Susirinkimas įvyks ateinantį mėnesį, lapkr. Nov. 7 d. —M. Klimas, kp. sekr. (221-222)

MASPETH, N. Y.

LDS 14 ir LLD 138 kuopų susirinkimai įvyks spalio 3 d., 8 v. v. Rusų Name, 56-58 — 61st St. Kvietame narius abiejų kuopų dalyvauti, nes turime svarbių reikalų aptarti.—V. Karlonas, org. (221-222)

Davis Smerkė Pastangas Neleist K. P. ant Baloto

New Yorko Miesto Tarybos narys Benjamin J. Davis, Jr., praeito pirmadienio vakarą kalbėjo per radiją iš Troy, N. Y., stoties WTRY. Reakcinių pastangas nedaleisti komunistų ant baloto jis prilygino Bilbo veiksmams Missisippi valstijoje.

Davis pasmerkė "techniskus, spaudimą ir slapukišką įkandinėjimą" pasirašiusių komunistų peticijas New Yorko unistate miestuose ir kaimuose.

Davis sakė, jog yra sukalbis nedaleisti manęs, negro, New Yorko Miesto išrinkto viršininko kandidatuoti į valstijos prokurorus (attorney general). Tas sukalbis siekia ir kandidatuojantį su manimi Robert Thompson, 2-ro Pasaulinio Karo veteraną ir gavėją Distinguished Service Cross už atsizymėjimus Pacifike. Thompsonas kandidatuoja į valstijos kontrolierius.

Jeigu Bob Thompsonas ir man, ask etoliau Davis, atimama teisė būti ant baloto, tai ne tik mes netenkame tos pamatinės amerikiečio teisės.

Tas taip pat reiškia, kad nuo desėtkų tūkstančių newyorkiečių, kurie jau yra nusistatę balsuoti už mus, atimama balsas. Toks atiminėjimas laisvų rinkimų yra svetimas mūsų valstijai. Tai toks dalykas, kuris dedasi Missisippi, kur pats pasiskelbęs Ku Klukseriu Bilbo viešpatauja.

Grupė reakcinių demokratų, kurie neturi nieko bendra su mūsų mylima velioniu prezidentu Rooseveltu, užvedė teisme bylą numesti mus nuo baloto.

Davis pareiškė viltį, kad reakcininkai negali to atsiekti, jei demokratija dar gyvuojas ir kvietis visus budėti už demokratinių teisių apsaugą.

NOTICE is hereby given that Spee-Toy-Culars, Inc., of Brooklyn, New York, has registered its trade-mark "Bugle-Tone" with the Secretary of State of New York, to be used on toys. (228)

Notice is hereby given that Ames Oil Co., of Brooklyn, New York, has registered its trade-mark "Tre Stelle and three star design" with the Secretary of State of New York, to be used in food products. (222)

Notice is hereby given that Sally Seymour, Inc., of Brooklyn, N. Y. has registered its trade-mark "Mayerling" with the Secretary of State of New York, to be used on candy and foods. (222)

F. W. Shalins (Shalinskas)

Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.

Suteiktam garbingas laidotuvos \$150
Koplyčias suteiktam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

Joseph Garszva

Undertaker & Embalmer
Manager
JOHN A. PAULEY
Licensed Undertaker

231 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
TEL. EVERGREEN 8-9770

K. VENCKUS

LIETUVIS PIANO TUNERIS
Perbudavoja pianus iš desnių į mažesnius, Spinnet Style, sutūnina. Atlieka visokius reikalingus pataisymus ir nulekeriuoja.

L. I. PIANO TUNING & REPAIRING CO.
9152 GOLD STREET,
OZONE PARK, N. Y.
Tel. Michigan 2-3123

Susirgo Antanas Matulis

Antanas Matulis sunkiai susirgo ir, rugsėjo 30 d., priešio nugalbenti jį ligoninė. Jis dabar randasi ligoninėj Polyclinic Hospital, 50th St., tarp 8th ir 9th Ave.; New Yorko.

Lankymo valandos: pirmadienį nuo 2 iki 3 val. po pietų. Antradienį nuo 7-8 val. vakaro.

Tai yra, vieną dieną galima lankyti nuo 2 iki 3 val. po pietų; kitą dieną nuo 7-8 val. vakaro.

A. Matulis yra LDS 3-čios Apskrities pirmininkas ir žymus veikėjas kitose organizacijose New Jersey.

Lankėsi Laisvėje

Šiomis dienomis lankėsi Laisvėje Antanas Vasaris, iš iš Brockton, Mass., LDS vice-prezidentas. Jis buvo atvykęs savo biznio reikalais ir ta progą apsilankė LDS centre ir Laisvės redakcijoje.

Taipgi antradienį lankėsi draugai Romandai iš Clevelando. Jie atvyko New Yorkan asmeniniais reikalais; iš New Yorko žadėjo vykti keliom dienom į Massachusetts valstiją, o iš ten grįs atgal tiesiai Clevelandan.

Maliorių Lokalas Stoją Su Wallace

AFL Painters Lokalas 484, New Yorko, narių mitinge vienbalsiai priėmė rezoliuciją, protestuojančią prieš "nukrypimą nuo velionies prezidento Roosevelto politikos."

Skaitykite Laisvę ir Jai Talkaukite!

Fotografas

Traukiu pavelklus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių. Iš senų padarau naujus pavelklus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu t o k i o dydžio, kokio pa-geidaujama. Taipgi atmalhavų įvairiom spalvom.

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn,
Kampus Broadway ir Stone Ave.
prie Channey St., Broadway Line
Tel. GLENNORE 5-6191

K. VENCKUS

LIETUVIS PIANO TUNERIS
Perbudavoja pianus iš desnių į mažesnius, Spinnet Style, sutūnina. Atlieka visokius reikalingus pataisymus ir nulekeriuoja.

L. I. PIANO TUNING & REPAIRING CO.
9152 GOLD STREET,
OZONE PARK, N. Y.
Tel. Michigan 2-3123

F. W. Shalins

Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.

Suteiktam garbingas laidotuvos \$150
Koplyčias suteiktam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

Joseph Garszva

Undertaker & Embalmer
Manager
JOHN A. PAULEY
Licensed Undertaker

231 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
TEL. EVERGREEN 8-9770

K. VENCKUS

LIETUVIS PIANO TUNERIS
Perbudavoja pianus iš desnių į mažesnius, Spinnet Style, sutūnina. Atlieka visokius reikalingus pataisymus ir nulekeriuoja.

L. I. PIANO TUNING & REPAIRING CO.
9152 GOLD STREET,
OZONE PARK, N. Y.
Tel. Michigan 2-3123

Amerikos Unijistai Sveikino Tarybų Sąjungos Unijistą

CIO Transportininkų Unijos konvencijoj praeitą penktadienį kalbėjo Visos Tarybų Sąjungos Unijų Kongreso sekretorius Mikhail Tarasovas, atvykęs į Jungtines Valstijas į Pasaulinės Darbo Unijų Federacijos pild. tarybos posėdžius, sušauktus Washingtone.

Transportininkų Unijos konvencija įvyko New Yorko, Transport Workers Unijos salėje, 153 W. 64th St.

Tarasovo ir keturių kitų Tarybų Sąjungos unijų delegatų atsilankymas sukėlė audringo džiaugsmo. Michael J. Quill, TWU prezidentas, atlydėjo delegaciją ant estrados ir, entuziastiškoj ovacijoj, perstatė:

"Mums džiugu, mes didžiujamės progą pasitikti atstovus 22 milijonų organizuotų darbininkų." Jis taipgi sukėlė naują ovaciją ir juoko pasakymu, jog "štai tie vyrai, kurie, kaip sako kiti, atsisudavo mums daug aukso."

Toliau perstatymo kalboje Quill sakė, jog pirmu kartu Jungtinių Valstijų transportininkams tenka garbė turėti savo sveičias unijų vadus iš socializmo šalies, atstovaujančius vieną šėstadalį pasaulio. Jis sakė:

"Jie atvyko iš 170,000,000 gyventojų šalies, gyvenančių saviškai, tiesiančių mums drauginga ranka. Pasaulio darbininkai pradeda išmokti tą ranką sveikinti, bet bankieriai ir imperialistai bijo net

akio tų žmonių, kuriuos jie atstovauja."

Tarasovas, stojant kalbėti, buvo sutiktas stovinčia ovacija. Jis kalbėjo rusiškai. Jo kalbą persakinėjo Galina Kuličeva.

"Darbo žmonės visose šalyse," sakė Tarasovas, "nori vieno ir to paties dalyko. Mes nenorime karo, mes norime nuolatinės ir pastovios taikos." Audringa ovacija pertraukė vertėją.

Paskiau Tarasovas perstatė kitus savo delegacijos narius, pareikšdamas, jog, nežiūrint Hearsto pasakų, "mes taip pat esame paprasti žmonės. Atvykite mus pamatyti."

Perstatyti buvo I. Sidorenko, viršininkas elektristų unijos; N. Gaisenok, laivastaičių viršininkas ir Berlyno kovų

didvyris; V. Beresin, lėktuvų statėjų viršininkas; M. Tikhomirov, Tarybų Sąjungos Unijų Centralinės Tarybos sekretorius.

Patsai Tarasovas persistatė kartą buvęs tarybinių gelžkelečių unijos prezidentu, "transportininku, kaip jūs patys."

Svarbiausiu unijistų siekiu, sakė jis, yra sustiprinti visų šalių darbininkų draugingumą vieni kitiems ir mobilizuoti visuomenės nuomonę prieš fašistinę propagandą.

Tarasovas taipgi sakė, jog Tarybų Sąjungoje visi gerbia CIO prezidentą ir vadą Philip Murray.

RANDAVOJIMAI

Pasirandavoja miegkambaris ir virtuvė (reformuoti). Gali kreiptis mergina ar moteris arba vedusi pora. Ra gėsas, elektra ir visi kiti įrengimai, uktai nėra garo šilumos (steam heat). Savininkė galima matyt bile laiku. Mrs. Swanson, 189 South 2nd St., Brooklyn, N. Y. (221-222)

PAJEŠKOJIMAI

Piešėkio darbo kaip bartenderis, gerof vietoj. Esu jaunas vyras, blaivininkas, pasitikimas ir suprantantis bartenderio darba. Kas liečia alga, galėšime apie tai pakalbėti ant vietos. Prašau rašyti sekamui antraščiui: Tom Yermol, 427 Lorimer St., Brooklyn, N. Y. (216-221)

TONY'S UP-TO-DATE BARBER SHOP

ANTANAS LEIMONAS, Savininkas
306 UNION AVENUE
Tarpė Ten Eyck ir Mauer St.
BROOKLYN 4, N. Y.
GERAI PATYRE BARBERIAI

DANTŲ GYDYTOJAS

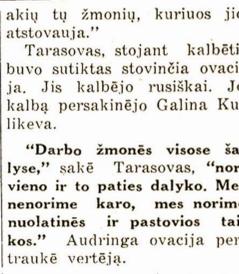
Dr. A. Petrika
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVERGREEN 7-8988
221 South 4th Street

Valandos: { 9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais Uždaryta

ADAM V. WALMUS, D.D.S.

DAKTARAS—DENTISTAS
VALANDOS:
9 A. M. — 12 N., 1 — 8 P. M.
Išskiriant trečiadienį ir sekmadienį.
650 5th Ave., kamp 19th St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. SOUTH 8-5569

Peter Kapiskas

Peter Kapiskas

Peter Kapiskas
BAR & GRILL
Degtinės, Vynai ir Alus
RHEINGOLD BEER & ALES
32 Ten Eyck St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVERGREEN 4-8174

JONAS LAZAUŠKAS

Užlaiko Valgių ir Gėrimų Įstaigą
DEGTINĖS - VYNAI - ALUS
PUIKI SALUKĖ SU ATSKIRU ĮEJIMU,
PATOGI GRUPĖMS PASILINKSMINTI.

337 St. Nicholas Avenue
Brooklyn, N. Y.
Kampus Palmetto St. Tel. EVERGREEN 2-9141

LITUANICA SQUARE RESTAURANT

STANLEY RUTKŪNAS
SAVININKAS
PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETOS ANTRADIENIAIS
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių
ATDARA KAS DIENĄ IR NAKTĮ APART SEKMADIENIŲ
282 UNION AVE. BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVERGREEN 4-9612

BULOVA!

Didelis Pasirinkimas Laikrodžių ir kitokių Daiktų

DEAN 15 Jewels . . . \$2475
PATRICIA 17 Jewels . . . \$2475
CAMBRIDGE 15 Jewels . . . \$2975
BEATRICE 17 Jewels . . . \$2975

ROBERT LIPTON, Jeweler

701 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-2178. (Arti Graham Ave.) Atidara Vakaram.